

ELŐTERJESZTÉS

Előterjesztő:	
	Dr. Papp László polgármester
Tárgy:	
	Döntés a Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata tulajdonát képező víziközmű-vagyon működtetéséről és a víziközmű-szolgáltatási feladatok ellátásának átadásáról
Iktatószám:	
Ügyintéző:	
	Dr. Terdik Edda
Feladatot jelent:	
	Dr. Papp László polgármester Pacza Gergely, a Városfejlesztési Főosztály vezetője Gorján Ferenc, a Debreceni Vízmű Zrt. vezérigazgatója részére
Véleményező bizottságok:	
	Tulajdonosi Bizottság Környezetvédelmi és Városfejlesztési Bizottság
Törvényességi véleményezés ideje:	2022.09.08
Törvényességi ellenőrzést végezte:	Dr. Fauszt Zoltán

Mellékletek:

--	--

Tisztelt Közgyűlés!

I.

A jogi környezet ismertetése

A víziközmű-szolgáltatásról szóló 2011. évi CCIX. törvény (a továbbiakban: Vksztv.) 1. § alapján Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata (a továbbiakban: Önkormányzat) Debrecen közigazgatási területén belül a víziközmű-szolgáltatás biztosítása tekintetében ellátásért felelősnek minősül.

A víziközmű-közszolgáltatási feladatokat a Debreceni Vagyonkezelő Zrt. 99,98%-os mértékű tulajdoni hányadával rendelkező Debreceni Vízmű Zártkörűen Működő Részvénytársaság (4025 Debrecen, Hatvan utca 12-14., a továbbiakban: Vízmű Zrt.) látja el. (A cégben fennmaradó tulajdoni hányad az ellátott települések önkormányzatai közül 36 település tulajdonát képezi.) A Vízmű Zrt. Debrecenen kívül 43 településen látja el a víziközmű szolgáltatói tevékenységet, melyből 3 település (Hajdúszoboszló, Berettyóújfalu és Földes) 2022. január 1-jétől közérdekű kijelöléssel került a szolgáltatói körbe.

A Vksztv. 6. § (1) bekezdése alapján a település közműves ivóvízellátását és szennyvízelvezetését, -tisztítását szolgáló **víziközmű kizárólag az állam vagy települési önkormányzat tulajdonában állhat**, mely a nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvény (a továbbiakban: Nvtv.) 5. § (5) bekezdés a) pontja szerint a **helyi önkormányzat korlátozottan forgalomképes törzsvagyonát képezi**.

A Vksztv. 1. § (1) bekezdés c) pontja értelmében **az állam vagy a települési önkormányzat kötelessége és joga gondoskodni a víziközmű-szolgáltatási feladatok elvégzéséről** (ellátási felelősség elve), mely összhangban van a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.) 13. § (1) bekezdés 21. pontjában foglaltakkal, mely alapján a **helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatnak minősül a víziközmű-szolgáltatás**.

Fentiek alapján a települési önkormányzatnak, mint ellátásért felelősnek biztosítania kell a **víziközművek üzemeltetésével és fejlesztésével kapcsolatos tevékenységek** összességét, mely során közfeladatként megteremti a víziközmű-szolgáltatás **infrastrukturális előfeltételeit** és az ellátási területen **gondoskodik arról, hogy a felhasználók a víziközmű-szolgáltatást az igényelt mennyiségben, minőségben és szolgáltatási színvonalon igénybe vehessék**.

Az infrastrukturális előfeltételek megteremtése körében az ellátásért felelős különösen a következő tevékenységeket végzi:

- a) víziközművet létesít és tart fenn, a nem önkormányzati vagy állami tulajdonban álló víziközmű tulajdonjogát megszerzi,
- b) nyilvántartja a tulajdonában álló víziközműveket,
- c) víziközmű-fejlesztés útján gondoskodik a víziközmű-szolgáltatás folyamatos, az előírt minőségi paraméterekkel történő biztosításáról,
- d) végrehajtja a jogszabályokból és a hatósági határozatokból a rá háruló feladatokat.

A felhasználók víziközmű-szolgáltatással való ellátása körében az ellátásért felelős:

- a) kiválasztja a víziközmű üzemeltetését ellátó víziközmű-szolgáltatót, és a víziközmű vagyon üzemeltetésére üzemeltetési jogviszonyt létesít,
- b) a víziközmű-szolgáltató útján gondoskodik a közműves ivóvízigények kielégítéséről, a szennyvíz törzshálózatba bocsátott szennyvizek elvezetéséről, tisztításáról és környezetvédelmi követelmények szerinti elhelyezéséről,
- c) figyelemmel kíséri a víziközmű-szolgáltató üzemeltetési szerződésből és jogszabályból fakadó víziközmű-üzemeltetési tevékenységét és az e célra rendelt pénzeszközök felhasználását.

Az ellátásbiztonság fokozása, a közszolgáltatással járó feladatok ellátásának optimális megszervezése, illetve az önkormányzatok és az állam közötti együttműködés lehetőségeinek bővítése érdekében került sor **a Vksztv. 2021. június 13. napjával történő** olyan irányú **módosítására, mely lehetővé teszi a nehéz gazdasági helyzetben lévő önkormányzatok és a tulajdonukban működő szolgáltatók számára, hogy a közszolgáltatáshoz kapcsolódó vagyon Magyar Állam részére történő átadásával – önkéntes módon – egy állami integrációs folyamatban vehessenek részt.** Az állami beavatkozás ezen eszközeivel élve mód nyílik segíteni az érintett önkormányzatokon és rendezni az ágazatban kialakult finanszírozási gondokat az ellátásbiztonság érdekében.

A Vksztv. 6. § (3) bekezdése alapján az állam tulajdonába kerülő víziközmű működtető eszközök és rendszerfüggetlen víziközmű-elemek felett az államot megillető tulajdonosi jogok és kötelezettségek, valamint az állami vagyonról szóló 2007. évi CVI. törvény rendelkezései alapján a víziközmű-szolgáltató társaságok állami tulajdonú társasági részesedése felett az államot megillető tulajdonosi jogok és kötelezettségek összességét a **Nemzeti Vízművek Zártkörűen Működő Részvénytársaság** (székhely: 1118 Budapest, Homonna utca 2-4., képviseli: Volencsik Zsolt Mihály vezérigazgató, a továbbiakban: Nemzeti Vízművek Zrt.) gyakorolja.

A Vksztv. módosításával megnyílt annak a lehetősége, hogy az önkormányzatok az őket terhelő ellátási felelősséget a Nemzeti Vízművek Zrt. útján a Magyar Államra ruházzák át. Ehhez a Nemzeti Vízművek Zrt. egy **Integrációs Programot** dolgozott ki, melyben önkéntes alapon történik a részvétel az önkormányzatok részéről.

Az integráció során az állam elsődleges célja a többségi önkormányzati tulajdonú társaságokban legalább 5%-os tulajdonrész megszerzése, ezt követően a Nemzeti Vízművek Zrt. ázsios tőkeemelés formájában juttat forrást a víziközmű-szolgáltatást ellátó társaságoknak 2022. év végéig. Annak mértéke, hogy a tőkeemelés során mekkora részt fizet a jegyzett tőkébe és mekkorát a tőketartalékba, a Magyar Energetikai és Közműszolgáltató Hivatal (MEKH) részére szolgáltatott adatok alapján, a Hivatal ellenőrzését és jóváhagyását követően kerül meghatározásra, mely összeg megegyezik a társaságoknak a víziközmű-szolgáltatásból eredő veszteségével. Arra vonatkozóan azonban nem ismert semmilyen garancia, hogy az állam hosszabb távon tudja-e majd az üzemeltetés veszteségét és a fejlesztéseket, a rekonstrukciót finanszírozni, mivel az ehhez szükséges feltételek még nem tisztázottak.

A fenti lehetőséget a Vksztv. 5/H. §-a szabályozza az alábbiak szerint:

1. Az ellátásért felelős önkormányzat **a víziközmű-vagyon**, illetve a tulajdonában álló **víziközmű működtető eszköz tulajdonjogát térítésmentesen**, nyilvántartási értéken történő átvezetéssel **átruházhatja az államra**, ha a víziközmű-rendszeren kizárólagos vagy az állammal közös tulajdonnal rendelkeznek.
2. Az önkormányzati tulajdonban álló víziközmű-vagyon átruházásához kapcsolódóan a **gördülő fejlesztési tervben meghatározott víziközmű-fejlesztésre fel nem használt források tulajdonjoga** a korábbi ellátásért felelőstől nyilvántartási értéken történő átvezetéssel, **térítésmentesen az államra száll**. A fejlesztési források átadás-átvételéről az érintett önkormányzat és az állam képviseletében eljáró szervezet írásban megállapodik.
3. A **víziközmű-szolgáltató** - az önkormányzati tulajdonban álló víziközmű-vagyon átruházásához kapcsolódóan - **a tulajdonában álló víziközmű működtető eszközök és a rendszerfüggetlen víziközmű-elemek tulajdonjogát az államra**, mint új ellátásért felelősre nyilvántartási értéken történő átvezetéssel, **ingyenesen átruházhatja**.
4. A **települési önkormányzat** - a víziközmű-vagyon átruházásához kapcsolódóan - **térítésmentesen átruházhatja az államra**, mint új ellátásért felelősre az átadással érintett víziközmű-rendszer üzemeltetését szerződéses jogviszony alapján ellátó **víziközmű-szolgáltatóban fennálló társasági részesedését**.

A Vksztv. 5/F. § (4a) bekezdése értelmében amennyiben **a települési önkormányzat** a tulajdonában álló víziközmű-vagyon átruházása mellett dönt, **mentesül az ellátási felelőssége alól**. Ezzel megszűnik az önkormányzat víziközmű működési és fejlesztési finanszírozási kötelezettsége. Azon közműszolgáltató cégek esetében, ahol nem történik meg az állami szerepvállalás, a tulajdonos önkormányzatoknak továbbra is változatlan formában el kell látniuk tulajdonosi feladataikat, biztosítva ezáltal a víziközmű-szolgáltatás ellátásának biztonságát.

Mivel az integrációs programban való részvétel **ingyenes**, az önkormányzatok a vagyonátadásért cserébe nem támaszthatnak anyagi igényt. Amennyiben a Magyar Állam a Nemzeti Vízművek Zrt. tulajdonosi joggyakorlásával belép egy közszolgáltató társaságba, úgy annak meglévő kötelezettségét átvállalja annak érdekében, hogy a társaság működését fenntartsa. Az állami részvétel alapvető célja a víziközmű szolgáltatás fenntartása, különösen azon közszolgáltatók esetében, melyek működtetése fizetésektelen helyzetükre tekintettel veszélybe kerülhet.

A víziközművek, mint korlátozottan forgalomképes törzsvagyonnak minősülő vagyonelemek Magyar Állam részére történő átruházásának lehetőségét - a Vksztv. ismertetett speciális rendelkezésein túl - az Nvtv. és a Mötv. általános jellegű szabályozása is megteremti.

A Mötv. 42. § 16. pontja szerint a helyi önkormányzati vagyon tulajdonjogának a 108. § szerinti ingyenes átruházására vonatkozó döntés **a Közgyűlés át nem ruházható hatásköre**. Testületi döntés szükséges a programban való részvételről, a víziközmű vagyon és működtető vagyon, valamint a fel nem használt fejlesztési források államra történő ingyenes átruházásáról. A Vksztv. által biztosított kereteken belül az Önkormányzattal közszolgáltatási jogviszonyban álló **társaságban fennálló tulajdoni részesedés állam javára történő átruházásáról jogszabályi feltétel - a Vízmű Zrt-ben meglévő önkormányzati tulajdoni részesedés - hiányában a Közgyűlés nem tud dönteni**.

A Mőtv. 107. §-a szerint a helyi önkormányzatot - törvényben meghatározott eltérésekkel - megilletik mindazok a jogok és terhelik mindazok a kötelezettségek, amelyek a tulajdonost megilletik, terhelik. A tulajdonost megillető jogok gyakorlásáról a Közgyűlés rendelkezik, melyet az Önkormányzat vagyonáról szóló 24/2013. (V. 30.) önkormányzati rendelet (a továbbiakban: Vagyonrendelet) 5. § (1) bekezdés a) pontja is megerősít.

A Vagyonrendelet 15. §-a szerint korlátozottan forgalomképes vagyont átruházni vagy rendeltetésétől eltérő célra hasznosítani a Nvtv.-ben foglalt korlátozásokkal csak akkor lehet, ha az az önkormányzati feladat ellátásához nem szükséges, vagy a feladat ellátása egyéb módon is biztosítható.

II.

A Vízmű Zrt. helyzetének értékelése

A Debreceni Vagyonkezelő Zrt. holding rendszerben irányítja a 9 tagvállalat alkotta vállalatcsoportot. A holding rendszerben való működés egyik legnagyobb pénzügyi előnye a belső finanszírozási rendszer működtetése, az ún. cash-pool rendszer használata. Ebben a rendszerben a pozitív számlaegyenleggel rendelkező tagvállalatok napi elszámolásban finanszírozzák, nyújtanak belső kölcsönt a negatív számlaegyenlegű tagvállalatok részére, ezáltal banki finanszírozást és jelentős banki kamatterhet kiváltva. Különösen nagy jelentőségű ennek a belső finanszírozási rendszernek a fenntartása a jelenlegi emelkedő kamatkörnyezetben. A cash-pool rendszerben a 2013. július 1. óta bevezetett rezsicsökkentett díjbevétel mellett is a legnagyobb pozitív számlaegyenlegű tagvállalat a Debreceni Vízmű Zrt., melynek 2022.08.31-ei számlaegyenlege 6.671 M Ft volt.

A vállalatcsoport által 2022-2026. évre megkötött banki hitelszerződések, azok pénzügyi kerete a belső finanszírozási rendszer folyamatos működésére alapozva lett megállapítva. Bármely olyan cégjogi vagy pénzügyi változás, amely révén a Debreceni Vízmű Zrt. és a pozitív számlaegyenlege kikerülne a vállalatcsoport belső pénzügyi rendszeréből, az felborítaná a holding likviditási egyensúlyát.

A Vízmű Zrt. idei gazdálkodási adatait a növekvő, több, mint duplájára emelkedő energiaárak és a 2022. évre közérdekű üzemeltetésre kijelölt 3 település 300 M Ft-os tervezett vesztesége nagymértékben meghatározza. 2023. évre vonatkozóan mind a villamos energia, mind a gázenergia tekintetében a Vagyonkezelő Zrt. tagvállalataival közösen a társaság közbeszerzési eljárást folytatott le. Ennek eredményeként a jelenlegi piaci árakhoz viszonyítva 2023. évben az egyéb inflációs hatások mellett több, mint 1.500 M Ft-tal fog emelkedni a társaság költsége, amelyből a debreceni ellátási területre megközelítőleg 1.034 M Ft prognosztizálható.

Az eddig nyereségesen működő Vízmű Zrt. vezérigazgatója a cég szolgáltatásába bevont további önkormányzatokat a közelmúltban arról tájékoztatta, hogy bár 2022-ig a társaságnál nem keletkezett veszteség a települési önkormányzatok részére végzett feladatellátásból, de ettől az évtől kezdve a magas energiadíjak miatt megemelkedett költségeket a társaság már nem tudja tovább finanszírozni. A jelenlegi és a jövőbeni gazdasági folyamatokat figyelembe véve azt javasolta, hogy az érintett önkormányzatok éljenek az állam által felkínált vagyonátadás lehetőségével és csatlakozzanak az Integrációs Programhoz. Felhívta a polgármesterek figyelmét arra is, hogy amennyiben nem élnek ezzel a lehetőséggel, az adott településen keletkező üzemeltetési veszteségért a továbbiakban az ellátásért felelős tulajdonos

önkormányzatnak kell helytállnia, a továbbiakban Debrecen nem tudja biztosítani sem a működtetéshez, sem a fejlesztésekhez szükséges fedezetet.

III.

Magyarország Kormánya az Ukrajna területén fennálló fegyveres konfliktusra, illetve humanitárius katasztrófára tekintettel, valamint ezek magyarországi következményeinek az elhárítása érdekében veszélyhelyzet kihirdetéséről és egyes veszélyhelyzeti szabályokról szóló 180/2022. (V. 24.) Korm. rendelettel (a továbbiakban: 180/2022. (V. 24.) Korm. rendelet) Magyarország egész területére veszélyhelyzetet hirdetett ki 2022. május 25. napjától.

A katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény (a továbbiakban: Kat. tv.) 46. § (4) bekezdése szerint: „Veszélyhelyzetben a települési önkormányzat képviselő-testületének, a fővárosi, megyei közgyűlésnek feladat- és hatáskörét a polgármester, illetve a főpolgármester, a megyei közgyűlés elnöke gyakorolja. Ennek keretében nem foglalhat állást önkormányzati intézmény átszervezéséről, megszüntetéséről, ellátási, szolgáltatási körzeteiről, ha a szolgáltatás a települést is érinti.”

A 180/2022. (V. 24.) Korm. rendelet 4. §-a alapján a veszélyhelyzet ideje alatt a Kat. tv. 46. § (4) bekezdésétől eltérően a települési önkormányzat képviselő-testülete a feladat- és hatáskörét maga gyakorolja.

Tájékoztatom a Tisztelt Közgyűlést, hogy az előterjesztésben meghatározott feladatok végrehajtására jogszabály nem állapít meg határidőt, egy kiadott minisztériumi útmutató szerint 2022. szeptember 20-áig kell az önkormányzatok képviselő-testületeinek a tulajdonosi jogkört érintő kérdésekben döntést hoznia. A víziközmű-szolgáltatást ellátó társaságoknak 2022. október 1. napjáig kell ezen iránymutatás alapján közgyűlési/taggyűlési döntést hozniuk és megküldeniük azt a Nemzeti Vízművek Zrt. részére. Az állami tulajdonba kerülés és ezzel egyidejűleg az ellátási felelősség átvételének tervezett végső határideje 2022. november 1.

A fenti előzmények alapján kérem a Tisztelt Közgyűlést, hogy az előterjesztést megtárgyalni és az alapján a határozati javaslat „A” és „B” változatáról dönteni szíveskedjen.

Határozati javaslat

„A” változat:

Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése a 2011. évi CXXVIII. törvény 46. § (4) bekezdése és a 180/2022. (V. 24.) Korm. rendelet 1. §-a és 4. §-a alapján,

a polgármester előterjesztésére a 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdés 21. pontja, 42. § 16. pontja és 107. §-a, 108. § (2) bekezdés a) pontja, a 2011. évi CCIX. törvény 1. § (1) bekezdés c) pontja, 5/F. § (4a) bekezdése, 5/H. §-a és a 6. § (1) és (3) bekezdése, a 2011. évi CXCVI. törvény 5. § (5) bekezdés a) pontja, a 24/2013. (V. 30.) önkormányzati rendelet 5. § (1) bekezdés a) pontja és 15. §-a alapján

1./ kinyilvánítja azon szándékát, hogy részt kíván venni a Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzatát terhelő víziközmű-szolgáltatási feladatok ellátási kötelezettségének a Magyar Államra történő önkéntes átruházására irányuló integrációs folyamatban, ennek érdekében tárgyalásokat kezdeményez a Nemzeti Vízművek Zrt-vel (székhely: 1118 Budapest, Homonna utca 2-4., képviseli: Volencsik Zsolt Mihály vezérigazgató).

2./ Eredményes tárgyalás esetén - nyilvántartási értéken történő átvezetéssel - térítésmentesen át kívánja ruházni a Magyar Államra a tulajdonában álló víziközmű-vagyon, illetve víziközmű működtető eszközök tulajdonjogát, valamint az ezekhez tartozó, víziközmű-fejlesztésre fel nem használt forrásokat, azonban egyúttal azt is kijelenti, hogy jelen szándéknyilatkozat nem keletkeztet egyben átruházási kötelezettséget is.

3./ Felkéri a polgármestert, hogy

- a) a Nemzeti Vízművek Zrt-vel kezdje meg az egyeztetéseket a feladatátadás feltételeiről,
- b) az egyeztetések lefolytatását követően terjessze a Közgyűlés elé az ellátási felelősség, a víziközmű-vagyon, a víziközmű működtető eszközök és a fel nem használt fejlesztési források állam részére történő átadásáról szóló előterjesztést.

Határidő: az a) pont vonatkozásában: azonnal

a b) pont vonatkozásában: az előkészítést követően azonnal

Felelős: a polgármester

4./ Felkéri a Városfejlesztési Főosztály vezetőjét, hogy az 1./ pontban meghatározott szándéknyilatkozatról a Magyar Állam képviselőjében eljáró Nemzeti Vízművek Zrt. és a Debreceni Vízmű Zrt. vezérigazgatóit értesítse.

Határidő: azonnal

Felelős: a Városfejlesztési Főosztály vezetője

5./ Felkéri a Debreceni Vízmű Zrt. vezérigazgatóját, hogy az integrációs folyamatban való részvételhez kapcsolódó szükséges intézkedéseket tegye meg.

Határidő: azonnal

Felelős: a Debreceni Vízmű Zrt. vezérigazgatója

A határozati javaslat elfogadása minősített többséget igényel.

Debrecen, 2022. szeptember 8.

Dr. Papp László
polgármester

„B” változat:

Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése a 2011. évi CXXVIII. törvény 46. § (4) bekezdése és a 180/2022. (V. 24.) Korm. rendelet 1. §-a és 4. §-a alapján,

a polgármester előterjesztésére a 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdés 21. pontja, 42. § 16. pontja és 107. §-a, 108. § (2) bekezdés a) pontja, a 2011. évi CCIX. törvény 1. § (1) bekezdés c) pontja, 5/F. § (4a) bekezdése, 5/H. §-a és a 6. § (1) és (3) bekezdése, a 2011. évi CXCVI. törvény 5. § (5) bekezdés a) pontja, a 24/2013. (V. 30.) önkormányzati rendelet 5. § (1) bekezdés a) pontja és 15. §-a alapján

1./ úgy dönt, hogy nem kíván részt venni a Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzatát, mint ellátásért felelőst terhelő víziközmű-szolgáltatási kötelezettség Magyar Államra történő önkéntes átruházására irányuló integrációs folyamatban.

2./ Felkéri a Városfejlesztési Főosztály vezetőjét, hogy a döntésről a Nemzeti Vízművek Zrt. és a Debreceni Vízmű Zrt. vezérigazgatóit értesítse.

Határidő: azonnal

Felelős: a Városfejlesztési Főosztály vezetője

A határozati javaslat elfogadása minősített többséget igényel.

Debrecen, 2022. szeptember 8.

Dr. Papp László
polgármester

